

Korisničko Uputstvo **HCP Kasa**

Kruševac, 2012

Sadržaj

A - Opšta uputstva i informacije	2
___ Instaliranje i uključivanje:	2
___ Inicijalno programiranje:	2
___ Održavanje:	3
A.1 Displeji	3
A.2 Tastatura	4
A.3 Štampač	8
A.4 Napajanje, konektori i povezivanje	8
B - Uputstvo	11
B.1 – Unos teksta	11
B.2 – Brisanje unetog teksta	12
B.3 – Ispisivanje teksta	12
B.4 – Promena slova (mala/velika)	12
B.5 – Ćirilичno pismo na printeru	12
B.6 – Boldirana slova pri štampanju teksta na printeru	12
B.7 – Centriranje teksta	12
1 Prodaja	13
1.1 – Prodaja artikla koristeći šifru artikla:	13
1.2 – Korekcija grešaka pri unosu podataka	13
1.3 – Funkcija Međuzbir	14
1.4 – Načini naplate	14
2 Izveštaji (nefiskalni)	15
2.1,2 – Nefiskalni Dnevni promet i Nefiskalni presek prometa	15
2.3 – Periodični izveštaj	15
2.4 – Izveštaj artikala	16
3 Podešavanja Uređaja	17
3.1 – Podešavanje zaglavlja i reklame	17
3.2 – Definisanje poreskih stopa	17
3.3 – Opšta podešavanja uređaja	18
3.4 – Definisanje artikala	18
3.5 – GPRS Modem	21
3.6 – Definisanje odeljenja	21
3.7 – Kasiri	22
Opšte karakteristike kase	23

A - Opšta uputstva i informacije

“HCP KASA je nefiskalna registar kasa koja je u osnovi HCP BEST LC koja ne sadrži fiskalnu memoriju, nema integrisani GPRS modem i kontrolnu traku“. Namenjena je izdavanju nefiskalnih računa od strane lica koja vrše prodaju (usluge) za čije poslovanje država ne obavezuje korišćenje fiskalnih uređaja.

Ovaj priručnik sadrži uputstvo za instalaciju, održavanje, podešavanje za rad i upotrebu nefiskalnog uređaja **HCP KASA** kako bi on sačuvao svoje osobine i obezbedio pouzdano korišćenje.

Redovno održavanje uređaja treba vršiti na način opisan u ovom priručniku. U slučaju bilo kakvog kvara treba se obratiti najbližem ovlašćenom servisu. Ne snosimo odgovornost za eventualnu štetu koja je prouzrokovana nepravilnim rukovanjem nefiskalne registar kase, korišćenjem rezervnih delova koji nisu originalni ili intervencijama od strane neovlašćenih lica. Registar kasa je u skladu sa važećim sigurnosnim normama. Zabranjeno je i opasno ubacivati stvari i tečnosti bilo kakve vrste u unutrašnjost aparata.

Instaliranje i uključivanje:

Nefiskalnu kasu postaviti na ravnu, stabilnu i suhu površinu. Ne prekrivati kasu. Kasu postojećim adapterom (9V) priključiti na električnu mrežu (220V, 50Hz). Izbegavati priključivanje kase zajedno sa velikim potrošačima (frižider, kalorifer...). Proveriti da li je rolna hartije postavljena ispravno a zatim kasu uključiti prekidačem koji se nalazi sa desne strane.

Inicijalno programiranje:

Za puštanje kase u rad odgovoran je serviser (ovlašćeno tehničko lice), koji će podesiti kasu i personalizovati je. Personalizovanje predstavlja podešavanje parametara kase koji su namenjeni korisniku (PIB, zaglavlje, bar kod čitač, fioka...). Inicijalno programiranje se odnosi na osposobljavanje memorije kase (dodela PIB-a, setovanje vremena, reseti), kako bi ona ispravno beležila dokumente i izdavala ih. Sve operacije koje se odnose na inicijalno programiranje trebaju biti unete u servisnu knjižicu kao dokument uz svaku kasu.

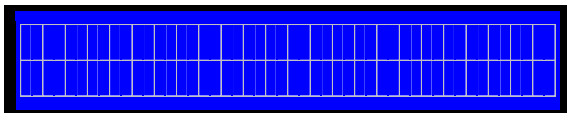
Održavanje:

Potrebno je periodično, u cilju održavanja higijenskih radnih uslova, prebrisati kasu.

A.1 Displeji

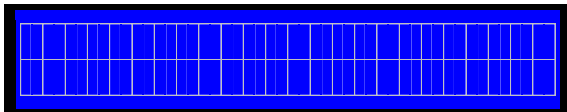
Nefiskalni uređaji **HCP KASA** u skladu sa propisima imaju korisnički displej i displej za kupca. Displeji za kupca i korisnika su alfa-numerički sa plavim back light-om.

Displej za kupca

2x16 karaktera

Korisnički Displej

2x16 karaktera

A.2 Tastatura

Alfa – numerički tasteri: Njihova osnovna karakteristika je da višestrukim pritiskom tastera, pravo upisa imaju naizmenično znaci, slova ili brojevi. Svaki taster je posebno definisan.

Definicija tastera:

Taster 1 : Brojna vrednost *jedan* (**1**), *znakovi razmaka* (**_**), *tačke* (**.**) i *zareza* (**,**), funkcija razmaka jednog praznog polja

Taster 2 : Brojna vrednost *dva* (**2**), slovne: *slovo A*, *slovo B*, *slovo C*

Taster 3 : Brojna vrednost *tri* (**3**), slovne: *slovo D*, *slovo E*, *slovo F*

Taster 4 : Brojna vrednost *četiri* (**4**), slovne: *slovo G*, *slovo H*, *slovo I*

Taster 5 : Brojna vrednost *pet* (**5**), slovne: *slovo J*, *slovo K*, *slovo L*

Taster 6 : Brojna vrednost *šest* (**6**), slovne: *slovo M*, *slovo N*, *slovo O*

Taster 7 : Brojna vrednost *sedam* (**7**), slovne: *slovo P*, *slovo Q*, *slovo R*, *slovo S*

Taster 8 : Brojna vrednost *osam* (**8**), slovne: *slovo T*, *slovo U*, *slovo V*

Taster 9 : Brojna vrednost *devet* (**9**), slovne: *slovo W*, *slovo X*, *slovo Y*, *slovo Z*

Taster **X** : Funkcija *puta* (**x**), znak *kosa crta* (**/**), znak *uzvičnik* (**!**), znak *pitanja* (**?**), slovo **DŽ**, slovo **Š**. Ima još i funkciju centriranja teksta u kombinaciji sa tasterom **SHIFT**

Taster **0** : Brojna vrednost *nula* (**0**), slovne: slovo **Nj**, slovo **Č**, slovo **Ć**

Taster **.** : Znak *zarez* (**,**), slovo **Đ**, slovo **Ž**, slovo **L**

Funkcijski tasteri: Njihova uloga se ogleda u izvršavanju definisanih komandi za svaki taster. Neki tasteri imaju po više funkcija koje se upotrebljavaju u kombinaciji sa tasterom **SHIFT** a neki menjaju svoju funkciju automatski kada se vrši programiranje.

Taster **MENI**: Funkcija povratka u osnovni meni

Taster **▲/TRAKA**: Funkcija kretanja kroz menije unapred, odnosno za pomeranje markera promene. Kontrolna traka se može namotati ovim tasterom ako je podignuta glava štampača zameni rolne papira

Taster **▼**: Funkcija kretanja kroz menije unatrag, pri programiranju se koristi u kombinaciji sa tasterom **SHIFT** za vraćanje korak unazad odnosno za pomeranje markera promene. Dok ste u režimu prodaje možete njime izvlačiti traku računa za kupca radi preglednosti

Taster **DNEVNI/PRESEK**: Funkcija štampanja dnevnog izveštaja, odnosno u kombinaciji sa tasterom **SHIFT** štampanja preseka stanja.

Taster **PERIOD/KASIR** : Funkcija ulaska u meni periodičnog izveštaja (prečica), druga funkcija ulazak u meni Kasira (**SHIFT**)

Taster **PLU/BAR**: Funkcija ulaska u režim prodaje te unos bar koda (**SHIFT**) ako se nalazite u osnovnom meniju, u svim drugim menijima **ima funkciju potvrde.**

Taster **STORNO**: Funkcija storniranja (brisanja) podataka. U započetom računu briše po jedan prodati artikal unazad hronološki, a u kombinaciji sa tasterom **SHIFT** ceo račun. Pri definisanju naziva i vrednosti briše ceo napisani sadržaj.

Taster **C**: **Funkcija brisanja jednog po jednog karaktera, takođe se možete njime vratiti u prethodni meni.** Kako pri definisanju vrednosti i naziva briše karaktere, u kombinaciji sa tasterom **SHIFT** vraća nazad u prethodni meni

Taster **SHIFT**: Menja funkciju višefunkcijskih tastera

Taster **PRG ART/PROD ART**: Funkcija programiranja artikla i štampanja izveštaja prodaje artikla

Taster **GPRS**: Ispisivanje boldiranih slova na printer u zaglavlju

Taster **VIRMAN**: Funkcijski taster kojim se programirani sadržaj štampa na printeru

Taster **ČEK**: Funkcija plaćanja računa čekom

Taster **KARTICA**: Funkcija plaćanja računa karticom

MEĐUZBIR

Taster **MEĐUZBIR**: Funkcija uvida trenutnog stanja na računu

UKUPNO

Taster **UKUPNO**: Funkcija štampanja prethodno definisanog računa.

A.3 Štampač

Termalni SEIKO štampač koristi jednu termalnu rolnu za ispisivanje sa rezolucijom od 203 dpi (dot per inch - tačaka po inču). U jednom redu je moguće ispisati 32 karaktera. Rolne su širine 57 mm, spoljnog prečnika do 60mm. Na sledećim primerima je prikazan način pravilnog postavljanja trake.

A.4 Napajanje, konektori i povezivanje

Slika: DC adapter, 9V 2A

Slika konektora s leva u desno:
PC(COM1), Bar Code skener (COM2), za Fioku i napajanje

BEST LC - BAR CODE
COM2

KASA	1	9	BAR-KOD
	NE KORISTI SE		
	NE KORISTI SE		
	NE KORISTI SE		
	5	5	
	NE KORISTI SE		
	NE KORISTI SE		
	8	2	

RJ-45(COM2)

DSUB9 ženski

KASA – Bar kod skener COM2 prilagodnik

RJ-45(COM1)

DSUB9 ženski

KASA	1	NE KORISTI SE	RACUNAR
	2	2	
	3	3	
	4	NE KORISTI SE	
	5	5	
	6	NE KORISTI SE	
	7	4	
	8	NE KORISTI SE	

KASA – Računar COM1

B - Uputstvo

Osnovni tasteri za kretanje kroz menije su **TRAKA GORE ▲** i **DOLE ▼**. Taster **TRAKA GORE ▲** ima funkciju prelaska na narednu opciju menija/podmenija odnosno kretanja unapred kroz menije/podmenije dok taster **TRAKA DOLE ▼** ima funkciju povratka na prethodnu opciju menija/podmenija odnosno kretanja unazad.

Taster **PLU/BAR** ima funkciju potvrde u bilo kom meniju ili podmeniju.

Taster **C** omogućava izlazak iz podmenija i povratak na viši meni/podmeni koracima unazad suprotno od funkcije potvrde.

Pored standardnog načina kretanja kroz menije, HCP kase imaju implementiran brži način ulaska u menije koristeći numeričku tastaturu. Svakom meniju/podmeniju pridružena je numerička vrednost na osnovu koje se može doći do tog menija/podmenija. Kako su funkcije prodaje, dnevnih izveštaja, preseka stanja i periodičnog izveštaja najbitnije za rad jedne kase, predviđeni su tasteri koji direktno vode u podmenije (prečice). Na tastaturi su obeleženi i na njima su ispisani nazivi podmenija do kojih vode. Belim slovima su ispisani podmeniji do kojih se dolazi direktnim pritiskom tastera, a žutim podmeniji do kojih se stiže u kombinaciji sa tasterom **SHIFT** (SHIFT+ Funkcijski taster).

Npr. pritiskom na taster **DNEVNI/PRESEK** i njegovom potvrdom tasterom **PLU/BAR** štampa se dnevni izveštaj, dok pritiskom na isti taster u kombinaciji sa tasterom **SHIFT** štampa se presek stanja.....

B.1 – Unos teksta

Prateći savremene tokove tehnologije, nefiskalne kase HCP obradu i unos teksta na mestima gde je to potrebno (unos opisa artikla, definisanje zaglavlja, definisanje reklame, unos opisa odeljenja itd...), obrađuju na sledeći način - na tastaturi su označena slova koja se unose u tekst kada se koristi dati taster. Kako bi korisnik imao bolju orijentaciju o unosu svog teksta i njegovog prikazivanja na printeru, uveden je marker početka reda teksta. Pored ovog markera uveden je još jedan marker, marker promene. Ovaj marker je u obliku zatamljenog polja na displeju koji blinka. Marker pokazuje trenutnu validnu poziciju koja se menja. Na mestu ovog markera pojavljuje se uneti karakter.

B.2 – Brisanje unetog teksta

Za brisanje celokupne unete poruke koristi se taster **STORNO**, za brisanje zadnjeg unetog karaktera taster **C**.

B.3 – Ispisivanje teksta

Primer unosa datog slova:

Unos slova S - za unos ovog slova potrebno je 4 puta pritisnuti taster **7/PQRS**, jer je slovo S četvrto po redu slovo koje je navedeno na ovom tasteru. Pri tome vreme za koje uređaj prihvata promenu na tasteru je **2s**. To znači da sve promene koje nastaju u periodu manjem od 2s se ne prihvataju. Pri naizmeničnom pritisku tastera 7 na mestu markera promene ciklično se menjaju karakteri koje taj taster "duži" (P ⇨ Q ⇨ R ⇨ S ⇨ 7 ⇨ P....). Karakter koji stoji na displeju duže od 2 sec. se prihvata i maker promene se pomera za jedno mesto.

B.4 – Promena slova (mala/velika)

Za promenu slova (mala/velika) koristi se taster **ČEK**, indicacija da su slova mala ili velika je dvoznačni simbol u gornjem desnom uglu (**ab – mala slova, AB - velika slova**).

B.5 – Ćirilično pismo na printeru

Da bi se pri štampanju unetog teksta na printeru prikazala ćirilična slova, potrebno je unosu teksta uključiti ćirilično pismo. Za ovu operaciju se koristi taster **KARTICA**, pri tome pojavljuje se indicacija u gornjem uglu displeja desno i ćirilična slova biće štampana na printeru.

B.6 – Boldirana slova pri štampanju teksta na printeru

Pri definisanju zaglavlja i reklame moguće je koristiti još jednu karakteristiku koju ovi nefiskalni uređaji nude. Ispisivanje boldiranih slova na printeru. Uključivanje ove funkcije je preko tastera **GPRS**, i indicira se pojavom signala na displeju u gornjem desnom uglu. Ova funkcija ima efekat samo pri definisanju zaglavlja i reklama.

B.7 – Centriranje teksta

Centriranje teksta je još jedna karakteristika koja ima efekat samo pri definisanju zaglavlja i reklama, kombinacija tastera **SHIFT + X**.

1 Prodaja

Ovaj meni je namenjen najvažnijoj operaciji kase - prodaji. Nefiskalna HCP kasa ima mogućnost programiranja do 1 000 artikala gde se svakom artiklu može definisati bar kod tako da se isti može koristiti za prodaju. Pored toga se može prodati do 200 stavki po računu, gde je broj naplata neograničen. Prodaja na kasi se može vršiti preko tastature, bar kod čitačem ili kombinacijom tastatura/bar kod čitač.

1.1 – *Prodaja artikla koristeći šifru artikla:*

Može se vršiti preko tastature i preko bar kod čitača

1.2 – *Korekcija grešaka pri unosu podataka*

1.2.1 - *Funkcijsko dugme C*

Funkcijsko dugme **C** u kombinaciji sa/bez tasterom **SHIFT**, predviđeno je za korekciju unešenih karaktera prilikom prodaje. Tasterom **C** se briše zadnji uneti karakter, kombinacijom **SHIFT + C** brišu se svi unešeni podaci.

1.2.2 - Storniranje - brisanje unetog sadržaja, može se izvršiti u tri slučaja:

- Storniranje zadnje stavke na računu. Kada je u započetom računu potrebno obrisati zadnji prodati artikal, jednostavno treba pritisnuti taster **STORNO** i potvrditi tasterom **PLU/BAR**. Nakon potvrde cena tada storniranog artikla, će imati predznak minus.

- Storniranje po bar kodu, se koristi kada je u više navrata prodat isti artikal na još nezatvorenom računu a potrebno ga je izbrisati sa spiska prodaje. Nakon pritiska tastera **STORNO** treba uneti bar kod preko tastature ili očitati čitačem bar kod artikla koga treba stornirati sa računa.

Nakon toga potvrditi tasterom **PLU/BAR**. Na taj način će biti obrisani svi podaci o prodaji tog artikla na računu.

- Storniranje celog računa se izvršava kombinacijom tastera **SHIFT + STORNO**. Nakon toga će ceo račun biti storniran i zatvoren bez evidentiranog prometa.

Napomena: Na način kako se uključuje funkcija, može se i isključiti ponovnim pritiskom na taster

1.3 – Funkcija Međuzbir

se uključuje pritiskom na istoimeni taster i ima ulogu trenutne sume, odnosno sabira promet na računu dok se on ne zatvori. Namena ovakve funkcije je da se na lak način vodi evidencija o prometu.

1.4 – Načini naplate

Načini naplate mogu biti gotovinom, čekom ili karticom.

1.4.1 - Naplata gotovinom, je najrasprostranjenija i za račun koji treba naplatiti gotovim novcem potrebno je pritisnuti taster **UKUPNO**. Račun će biti zatvoren po tačnom iznosu koji je ispisan na displeju i evidentiraće se naplata gotovinom. Pre zatvaranja računa može se uneti novčana količina koja ne sme biti manja od sume za plaćanje, dok će povračaj biti ispisan na ekranu ukoliko je novčana količina veća od potrebne za naplatu. Ako je suma manja račun neće biti zatvoren sve do ispunjavanja ovog uslova.

1.4.2 - Naplata čekom, podrazumeva ček kao hartiju od vrednosti koja pokriva vrednost računa. Nakon preuzimanja čeka i potvrde njegove validnosti potrebno je uneti njegovu novčanu vrednost i pritisnuti taster **ČEK**. Kao i u prethodnom slučaju ako vrednost čeka prelazi vrednost računa, na ekranu će biti ispisana razlika, odnosno povračaj (kursor) koji treba isplatiti. Pritiskom na taster **ČEK** bez unosa novčane količine, račun će biti zatvoren po sumi za naplatu.

1.4.3 - Naplata karticom, se vrši preko terminala za naplatu a u kasi se unosi vrednost naplate, i evidentira tasterom **KARTICA** kao i kod prethodnog primera.

Napomena 1: Moguće je naplatiti račun koristeći sva tri načina plaćanja kombinacijom, tako što treba uneti novčanu količinu a zatim sredstvo plaćanja. Za naplatu tačne sume treba pritisnuti **UKUPNO** za gotovinu odnosno **ČEK** ili **KARTICA** za ostale načine plaćanja.

Napomena 2: Uređaj ograničava prodaju kako previše malih tako i previše velikih finansijskih vrednosti. Malom finansijskom vrednošću se smatra prodaja artikla čija finansijska vrednost prodaje zaokružena na dve decimale je jednaka nuli.

Primer: Cena artikla je 0.2, prodajna količina je 0.01 što daje finansijsku vrednost od 0.002 što zaokruženo na dve decimale je 0. Ovaj artikal ove količine ne može biti prodat na ovom uređaju.

2 Izveštaji (nefiskalni)

Meni 2 sadrži izveštaje koji se odnose na promete po poreskim stopama.

Pored nefiskalnih izveštaja postoji i izveštaj o artiklima zbog logičke povezanosti ovih izveštaja. Zbog važnosti svih izveštaja u ovom meniju, na tastaturi su predodređeni tasteri za brži ulazak u podmenije .

2.1,2 – Nefiskalni Dnevni promet i Nefiskalni presek prometa

prva dva podmenija u ovom meniju su namenjeni izvršavanju Dnevnog prometa i nefiskalnog preseka stanja prometa.

Dnevni promet je izveštaj u koji se upisuje promet po poreskim stopama u toku celog dana, dok presek stanja ima isključivo namenu trenutnog uvida. Izveštaj dnevnog prometa ulasku traži potvrdu izvršavanja. Ovo je urađeno iz sigurnosnih razloga kako nebi došlo do "slučajnog" izvršavanja izveštaja.

2.3 – Periodični izveštaj

da bi se izvršio periodični izveštaj potrebno je uneti datum početka i datum kraja izveštajnog perioda. Po ulasku u ovaj pod meni na displeju su prikazani podrazumevani datumi, datumi koji obuhvataju period celokupnog rada uređaja (datum fiskalizacije, trenutni datum).

Zbog lakšeg uvida u postavljenje datuma, uveden je tzv. marker promene, na poziciji ovog markera izvršava se trenutna promena datuma koju korisnik unosi preko tastature. Tasterom **STORNO** resetuju se uneti datumi (postavljaju na početne) i marker promene se vraća na prvu poziciju.

U slučaju da navedeni period nije validan, uređaj će signalizirati tekstualnom greškom na displeju.

Napomena: HCP Nefiskalna registar KASA može upisati u svoju memoriju 400 dnevnih zaključenja prometa. Nakon toga se ciklično upisuju. Ovaj način omogućava beskonačan rad, a uvid u periodične izveštaje je u zadnjih godinu dana. Reset ne briše ove promete.

2.4 – Izveštaj artikala

2.4.1 – Izveštaj prodaje izveštaj prodaje artikala namenjen je korisniku koji želi da prati količinsko i finansijsko stanje prodaje artikala bez korišćenja PC-ja. Uređaj sumira finansijsko stanje prodaje po svakom artiklu i pamti u bazi artikala, tako da se trenutno stanje prodaje po artiklima može odštampati u svakom trenutku (ako je započet nefiskalni račun, operacija se odbija). Na kraju će biti ispisan ukupan ostvareni promet.

2.4.2 – Reset prometa - Ovde se nalazi je podmeni za štampanje izveštaja o prodatim artiklima od zadnjeg reseta prodaje i podmeni za izvršavanje reseta prodaje. Posle ovog reseta stanje prodane količine i finansijsko stanje prodaje svakog artikla je nula.

2.4.3 – Štampanje baze - nakon potvrde biće odštampana baza svih artikala u kasi.

2.4.4 – Podešavanja štampanja – omogućava izbor štampanja šifre i cene u izveštajima prodaje.

3 Podešavanja Uređaja

Meni 3 omogućava konfigurisanje uređaja, razna podešavanja i naravno unos podataka i programiranje. U ovom meniju se mogu programirati poreske stope, definisati artikli itd., tu su još i opšta podešavanja: portova, tastature i štampača.

3.1 – Podešavanje zaglavlja i reklame

Napomena: Ova opcija je dozvoljena samo ako je zaključen Dnevni promet

3.1.1 - Definisanje zaglavlja, se obavlja na sledeći način objašnjen u prethodnom tekstu **B - Uputstvo**. Zaglavlje sadrži SN kao i PIB koji se unosi u toku fiskalizacije kase i kao takvi se ne mogu menjati. Zaglavlje se može ispisati u 11 linija sa po 32 karaktera u liniji i treba da sadrži naziv preduzeća/prodavnice njenu adresu, kontakt i druge podatke vezane za nju.

3.1.2 - Definisanje reklamnog bloka - izbor reklamne poruke, se može koristiti ukoliko se prvo poruka programira u meniju 3.1.22 Definisanje reklamne poruke. Može se vršiti izbor od 14 programiranih reklamnih poruka ili je jednostavno isključiti (račun će biti bez reklamne poruke).

3.2 – Definisanje poreskih stopa

HCP nefiskalne kase omogućavaju do 30 promena poreskih stopa. Nakon 30.-te promene poreskih stopa rad sa kasom je i dalje moguć, ali promene su dalje onemogućene.

HCP nefiskalne kase imaju sledeću numeraciju poreskih stopa:

1-A, 2-G, 3-D, 4-Dj, 5-E, 6-Z, 7-I, 8-J, 9-K.

U slučaju greške pri unosu vrednosti poreske stope jedini način ponovnog unosa je prvo poništavanje unete tasterom **STORNO** a zatim ponovni unos iste. Potvrda unosa za datu poresku stopu su tasteri **PLU/BAR**, **MEĐUZZBIR** i **UKUPNO** nakon čega meni prelazi na narednu poresku stopu. Trenutno unete vrednosti se štampaju tasterom **VIRMAN**. Po potvrdi zadnje poreske stope pojavljuje se upit o konačnoj potvrdi promene.

3.3 – Opšta podešavanja uređaja

3.3.1 - Podešavanje porta COM 2, predstavlja podešavanje baud rate-a drugog eksternog RS232 porta. Postoji mogućnost izbora brzina 9600, 19200, 38400, 57600, 115200, 230400 bps. Izbor se vrši na već opisan način pri čemu treba voditi računa o podešenju uređaja koji se priključuje (opcija).

* **Napomena:** Nakon promene brzine COM porta ugasisi i upaliti kasu kako bi nova vrednost bila prihvaćena.

3.3.2 - Podešavanje porta COM 1, kao i kod porta COM 2 tako i kod PC porta treba prilagoditi brzinu komunikacije (baud rate), samo ovoga puta sa računarom. Preko računara je moguće podešavati kasu.

3.3.3 - Podešavanje tastature, se odnosi na zvučni signal pri pritiskanju tastera (keypad tones). Signal je kratak jednozvučni.

3.3.4 - Podešavanje štampača predstavlja:

- biranje intenziteta štampe na štampaču. Postoji osam nivoa intenziteta od 0 do 7;
- biranje brzine štampe štampača. Postoji osam nivoa brzine od 0 do 7;
- biranje dužine futera trake za mušteriju na štampaču. Postoji mogućnost izbora dužine do osam redova od 0 do 7.

3.3.5 - Podešavanje displeja - se odnosi na podešavanje kontrasta displeja

Tasterom **VIRMAN** se uvek mogu odštampati podešavanja dok se nalazite u nekom od ovih podmenija.

3.4 – Definisanje artikala

Artikal (PLU), predstavlja osnovu za definisanje kvaliteta jednog nefiskalnog uređaja. Broj artikala, lakoća ažuriranja, praćenje prodaje su sve opcije koje su vezane za bazu artikala nefiskalnog uređaja, a elementarne pri definisanju istog.

- funkcijski taster za ulazak u ovaj pod meni.

- funkcijski taster kojim se programirani artikal štampa na printeru (artikal biće štampan samo ako mu je definisan kod ili bar kod)

HCP KASA nefiskalni uređaji imaju mogućnost definisanja 1 000 artikala. Svaki artikal je definisan sledećim poljima.

* šifra	:	do 14 cifara (1000 artikala)
* opis	:	do 34 karaktera
* cena	:	do 21.000.000,00
* poreska stopa	:	A – K
* jedinica mere	:	(10)
* odeljenje	:	(12)

Svaki artikal ima u bazi svoju šifru. Ona može biti kako bar kod tako i neka interna šifra.

Meni 3.4 namenjen je za definisanje novih artikala i ažuriranje već postojećih i nudi sledeće podmenije:

- Unos šfre,

Podmeni namenjen za unos šfre artikla, unos je preko numeričke tastature ili očitavanjem bar koda čitačem.

- Definisanje opisa artikla,

Artikal ne može imati ne definisan opis, tj. opis mora imati bar jedan vidljiv karakter. Opis može da sadrži 34 karaktera i ne može se centrirati.

- Cena artikla,

U ovom pod meniju definiše se cena artikla. Unos cene je preko numeričke tastature. Cena može imati najviše dve decimale. Artikal ne može imati nedefinisanu cenu tj. cena ne može imati vrednost 0,00.

- Definisanje poreske stope artikla.

Svakom artiklu potrebno je dodeliti poresku stopu. Stopa mora biti prethodno definisana. U ovom podmeniju vrši se izbor već definisane poreske stope za dati artikal. Za definisanje stopa mogu se koristiti numerički tasteri. Taster **1** označava stopu 1-A, taster **2** stopu 2-G itd.

PORESKA STOPA 1-A

0.00 %

- Definisanje jedinice mere.

HCP nefiskalne kase imaju 10 definisanih jedinica mere (kom, kg, g, t, l, dl, m, m2, m3, h) i 5 slobodnih mesta za definisanje jedinica mere po izboru. Svakom artiklu mora se dodeliti jedinica mere. Izabrana jedinica mere vidljiva je na računu kao nastavak opisa artikla kojoj predhodi karakter ‘/’.

- Definisanje odeljenja artikla.

U meniju 3.6 definišu se željena odeljenja. Svakom artiklu moguće je dodeliti 1 od 12 različitih odeljenja. Definisanjem odeljenja svaka naredna prodaja artikla finansijski se dodaje definisanom odeljenju.

Sve vrednosti u navedenim pod menijima potvrđuju se tasterima

PLU/BAR, MEĐUZBIR i UKUPNO.

Pri unosu novog artikla korisnik prolazi kroz sve menije. Svi meniji su resetovani u tom trenutku. Ako pri bar koda uređaj pronade već definisan artikal u bazi polja u podmenijima biće popunjena vrednostima tog artikla.

Ako je nefiskalni dan započet tada za postojeći artikal moguće je promeniti **samo cenu** te shodno tome posle podmenija za definisanje bar koda jedini dostupan podmeni je podmeni za menjanje cene.

šifra artikla

šifra: 8600115067213

3.4.1 - Brisanje artikla u bazi

Brisanje artikala u bazi se može uraditi koristeći bar kod artikla. Pozicionirati se u prvi pod meni (šifra artikla), i uneti šifru artikla koji treba obrisati, (koristeći numeričku tastaturu ili očitati bar kod sa artikla koristeći bar kod čitač). Zatim tasteri **SHIFT + STORNO**, u gornjem redu pojaviće se poruka **DEL**, što znači da je procedura brisanja aktivirana. Na kraju je potrebno potvrditi proceduru brisanja .

3.4.2 - Promena cene artikla u toku računa

Nefiskalne kase HCP imaju još jednu, za korisnika veoma važnu, karakteristiku, mogućnost promene cene artikla u toku započetog računa.

Napomena: Artikal na jednom nefiskalnom računu mora imati jedinstvenu cenu. Tj. artikal može biti izdat (prodat) više puta na istom računu ali pri tome svaka prodaja mora imati istu cenu. Promena cene artikala je moguća u toku računa samo ako dati artikal nije već prodat na istom.

Pretpostavimo da korisnik vrši prodaju nekoliko artikala, zatim prodaje artikal X za koji utvrđuje da ima nepromenjenu cenu. Da bi se cena promenila mora se izvršiti STORNIRANJE prodatog artikala tako da je njegova prodaja na računu 0. Zatim se se ulazi u meni 3.4 i vrše promena cene artikla. Po promeni cene uređaj se vraća u meni prodaje i korisnik može nastaviti sa prodajom. Naravno promena cene se može izvršiti i pre prodaje artikla, tada normalno STORNIRANJE nije potrebno jer ne postoji prodaja datog artikla.

3.5 – GPRS Modem

Opcija nije dostupna u ovoj varijanti uređaja.

3.6 – Definisanje odeljenja

U meniju 3.6 definišu se željena odeljenja. Svakom artiklu moguće je dodeliti 1 od 12 različitih odeljenja. Definisanjem odeljenja svaka naredna prodaja artikla finansijski se dodaje definisanom odeljenju.

3.7 – Kasiri

Funkcija „KASIRI“ namenjena je poslodavcima koji žele da prate rad svojih zaposlenih. Svaki kasir (radnik) ima svoju jedinstvenu šifru i nivo pristupa. Po uključanju ove funkcije uređaj počinje da prati rad kasira. Svaka prijava i odjava kasira se beleži u memoriji (elektronski žurnal). Svaka prodaja se finansijski beleži prijavljenom kasiru. Nefiskalne kase HCP KASA pružaju mogućnost definisanja do 10 kasira sa tri različita prioriteta.

Prvi podmeni menija 3.7 predstavlja podmeni u kome korisnik može uključiti ili isključiti funkciju „KASIRI“.

Naredni podmeni je **TIME OUT KASIRA** - predstavlja slobodno vreme za koje kasa drži prijavu kasiru, a da ovaj pri tome ne obavlja nikakvu funkciju na njoj. Po isteku definisanog vremena kasa odjavljuje kasira i za ponovni rad potrebna je ponovna prijava. Ako je parametar isključen, jednom prijavljeni kasir ostaje prijavljen do momenta manualne odjave. Ako se kasiri prijavljuju preko računara neće postojati time out, već se mora manuelno odjavljivati ili preko kase ili preko računara.

Odjava: **MENU + STORNO**

Naredni podmeni je **DEFINISANJE KASIRA** - Prvi podmeni na koji se nailazi, prikazuje kasira sa nazivom i statusom definisanosti. Definisanje kasira pruža sledeće attribute: lozinka kasira, opis kasira i nivo pristupa kasira. **Lozinka kasira** predstavlja jedinstveni broj kasira koju isti koristi kao prijavu za rad na kasi.

Lozinka može imati min 3 karaktera (100) i max 9 (999999). Lozinka se unosi preko numeričke tastatura, brisanje unete vrednosti vrši se tasterom **STORNO**.

Opis kasira definiše ime kasira i to opis kasira koji se pojavljuje na račun, posle zaglavlja.

Nivo pristupa - Preko nivoa pristupa definišu se prava kasira na ostale funkcije kase. Kase HCP pružaju mogućnost dodeljivanja tri nivoa pristupa:

NAJVIŠI: Dozvoljen pristup svim funkcijama kase.

SREDNJI: Meni 1 i 2, promena cena i unos novog artikla.

NAJNIŽI: Samo meni 1, promena cena i unos novog artikla.

Kada je funkcija „KASIRI“ uključena, u osnovnom meniju (MENI 0), kasir unosi šifru kasira preko tastature i potvrđuje sa **PLU/BAR**. Ako je šifra ispravna kasir se nalazi u meniju prodaje.

Opšte karakteristike kase

Karakteristike kase	HCP KASA
Štampač termalni LTPZ245	jednostanični
Rezolucija štampača (dpi)	203
Papirne rolne	1
Širina papirnih rolni (mm)	57
Spoljni prečnik papirne rolne (mm)	Max. 60
Broj karaktera po liniji	32
Brzina štampanja (mm/s)	40
Broj senzora za nedostatak papira	2
Displej za kupca alfanumerički LCD	2x16 karaktera
Displej za prodavca alfanumerički LCD	2x16 karaktera
Format cene (cifara)	8+2
Max. vrednost po računu (cifara)	11+2
Naziv artikla (karaktera)	Do 34
Tastatura	Gumena
Raspored tastature	5x6
Maksimalan broj tastera	28
Tastatura programabilna	Da
Broj odeljenja (Dep)	12
Broj kasira	10
Password log kasira	Da
Nivoi pristupa kasira	Najniži Srednji Najviši
Broj poreskih grupa	9

Broj promena poreskih stopa	30
Broj artikala (Plu)	1 000
Broj portova	2xRS232
Brzina COM1 porta (PC)	od 9600 do 230400 bps
Brzina COM2 porta (Bar kod skener)	9600 bps
Baterijska zaštita podataka u operativnoj memoriji (dana)	min. 365
Dimenzije kase DxŠxV (mm)	235x218x97
Konektor za fioku za novac	Da
Masa kase (Kg)	1
Externo napajanje	Universal input 9V
Potrošnja (W)	Stand by 1W Max 18W
Frekvencija (Hz)	50 - 60
Radna temperatura (°C)	Od 0 do +40
Temperatura uskladištenja (°C)	Od -20 do 60
Vlažnost vazduha (%)	90
Displej u plavoj boji	Da